

1865-07-07

AFSENDER

Janus la Cour

MODTAGER

P.C. Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Afsendersted:

Paris

Arkivplacering:

Mappe 11 nr. 12 a-b-c

TRANSSKRIFTION

Gode Hr. Skovgaard!

Jeg vilde saa gjerne sende dem og deres Familie en Hilsen her fra den store By, og fortælle lidt om hvad jeg har seet i de første Uger af min Rejse. Jeg slumpede til en stor tydsk Udstilling i Köln, men der var næsten Intet jeg kunde gaa ind paa, de første Billeder, et Par Landskaber fra Schwartzwald vare ret flotte i Compositionen og glandsfulde i Farven, jeg troede derfor at der muligvis nok var Noget at see, Noget Nyt at glæde sig ved, men det blev nu værre og værre, formlose og farvede vare alle Billeder, manglende al Kjærlighed og Respekt for Naturen, saa jeg gik næsten syg derfra, jeg var i aandelig Henseende saa flau og nedtrykt, saa jeg næppe kunde finde mig selv igjen. At der ellers var meget i Cöln som morede

-2-

mig er en Selvfølge, men jeg tør ikke fortælle om Andet end om Malerkunsten, thi jeg frygter for let alligevel at blive trættende. Ogsaa her i Paris var der en stor Udstilling den aarlige Kunststudstilling, men da den skulde sluttes et Par Dage efter at jeg var kommen maatte jeg skynde mig med den, tilmed da den består af 3000 Numre. Efter at jeg den første Dag i Paris havde gaaet Louvre og Luksembourg igjennem, anvendte jeg al den Tid jeg kunde til Udstillingen. Af Landskaber var der nok, men kun faa, som jeg kunde have Nogen Glæde af, de havde en meget forskjellig Karakter, deels haarde, udgillede og farvede, men tillige næsten uden Undtagelse kjedelige og aandløse, deels bløde, lidt formløse, forvidskede, men ulige morsommere, de vare næsten alle saa nedstemte i Farven, samme endog meget sorte, men

-3-

her var dog Noget at see. I Luksembourg havde jeg seet et Par Billeder af Daubigny, det Ene, blomstrende Frugttræer i en Kornmark havde glædet mig meget, det er saa blidt og drømmende i sin Farve, saa let malt, det kunde jeg forstaa, men her paa Udstillingen var denne Lethed og Brede i Penslen udartet til en Slags Raahed, som stødte mig, og denne Raahed, jeg kan ikke finde noget finere Navn til denne Flathed, var gjennemgaaende hos dem Alle; i et af Daubigny's Billeder, en Maanskinsnat, kom jeg dog til at hærliche mig derved, thi det var unægtelig saa spillende og natligt i sin Stemning, saa dejligt fra Følelsens Side, at jeg kom til at glemme det Sorte og Raa. Ogsaa Huet kjendte jeg lidt til fra Luksembourg, den overstrømmende Flod, med store

-4-

Trægrupper, paa Udstillingen var et lignende Motiv, men her var den flotte

Pensel mig for overvejende, saa jeg kunde ikke rigtig med det. Den egentlige Modemaler i Landskabet her er nok Corot, han gik endnu videre i at stemme Farven ned, i forvidsket og dirrende Formløshed, men alligevel med en god Villie kunde man nok finde Noget at lære, og disse 3 stode da ogsaa saa højt i Forhold til de Andre, at al min Interesse samlede sig om dem, men tre Landskandsmalere i et saadant Land som Frankrig, er da ogsaa kun saare lidt, saa Sandsen for Landskabsmaleriet er nok kun ringe her, men Præsidenten har Eet eller Andet yttrede ogsaa ved Aabningen af denne Udstilling, at det var sørgeligt at Landskabsm. greb saa meget om sig, da det dog var en [undværdent] Gren af Kunsten. Forresten var der jo nu Efterlignere nok, deels Sønner, deels Elever, deels simpelthen Efterlignere,

-5-

men de dreve det Alle saa vidt i Sorthed og Raahed, saa det næsten svimlede for mig, og gjør det endnu, naar jeg tænker derpaa. Morsomt er det, at de der kaldes Elever i Cataloget, ingenlunde vare de Værste i Efterlignelseslyst og Mangel paa Selvstændighed; det altsaa at arbejde i Mesterens Atelier er ikke værre for den Enkeltes Selvstændighed end det udenfor Atelieret at vilde lære af den Ældre. I det Hele taget blev jeg saaledes skuffet over Landskabsmaleriet her, jeg havde hjemmefra bragt en Maalestok med mig, som jeg ikke kunde komme fra. I Historiemaleriet var der nu en forvirret Mængde af de vildeste Fantasier og de tomme Motiver, men næsten aldrig kom de udenfor Modelfiguren, meget var maaskee ret dygtigt malet, men paa samme Tid saa tomt og flaut fra Ideens Side, og saa underlig for[?] i Farven, enten nedstemte til Sorthed eller Hvidhed, og saa tilmed i nu saa forskrækkelig

-6-

Mængde, saa jeg tør ikke have Nogen rigtig Mening derom, Tiden var for knap, men jeg tvivler paa at jeg ved mere Beskuelse vilde have fundet Noget som ret tiltalte mig, dertil spillede den studerede eller rettere ikke studerede Modelfigurer/en al for stor Rolle. En Dyrmerer der hed Schenck, født i Holsten, havde et smukt Billede, Faar der [æde] af en Krybbe, naturlig Størrelse, det var unægtelig et dejligt malet Billede, flittigt og dygtigt formet. Naar jeg nu nævner et Par smaa Billeder af Meissonnier, saa er jeg færdig med Udstillingen, d.v.s.: nu kommer Lyspunktet for mig, nemlig et Billede af Bretton, en Sommeraften ude paa Engen, det var saa blødt og fint i Farven, saa dejligt og dygtigt malet, at det var og er en stadig Kilde til Glæde for mig, det var Udstillingens Perle. I Compositionen lignede det dem der er paa Luksembourg, men jeg tror det staar endnu højere i Skjönhed, men ogsaa det var nedstemt

-7-

og dæmpet i sin Farveholdning. Af Rosa Bonheur var der Intet paa Udstillingen, og desværre hænge hendes Billeder i Luksembourg saa slet, naturligvis har jeg glædet mig meget over deres Simpelhed, Bredhed og Finhed, men de synes mig dog lidt tomme, og det landskabelige er dog egentlig tungt malet og mangler lidt Liv og Spil, det samme synes mig gjælder om Troyon, som ligesaagodt kunde have givet det Samme i et meget mindre Billede. Men jeg er bange for at jeg bliver lidt langtrukken, men jeg haaber de vil undskylde det. Jeg har jo haft et Par dejlige Dage ude i Versailles, og kunde ikke rigtig rive mig løs fra Vernets Billeder, som jo rigtignok lægger helt Beslag paa Een, saa man trætter næsten ved hele Resten. I Vernets Billeder er der da ogsaa et Liv og en Mangfoldighed som er mageløs, og som Kobberstikkere kun giver Een et daarligt Billede af; ogsaa i Luksembourg er da et Par smukke Billeder af Vernet, men ved Siden af la Smalah, blive de dog mindre betydelige. Af Delaroche har jeg desværre ikke

-8-

seet ret meget, med Undtagelse af L'émicyclen i Kunstakademiet, men den er jo da ogsaa lige saa god som meget Andet, i Versailles er der jo nok en 4-5 Billeder af ham, men med Undtagelse af Pavens Portræt, som dog er et kosteligt Portræt, og Overgangen over Alperne, Karl den Stores da, ikke Napoleons, som jeg havde ventet at finde der, var de 3 andre Billeder mindre gode Ting, og Overgangen over Alperne hænger saa grumme slet, saa det kan kun sees stykkevis. Men nu kommer jeg da til Louvre hvor jeg tilbringer den meste Tid, en 4 à 6 Timer daglig, og det er igunden et trættende Arbejde. Hvor jeg her skal ende eller begynde ved jeg næppe, thi alle de store Navne trænge sig frem og vilde først nævnes, men jeg tror dog at Kampen bliver imellem Titian og Murillo. Det er jo en Fornøjelse at see og tænke paa den Dygtighed hvormed Titian har malet, hans Gravlæggelse, det döde, lidt runkne Kristuslegeme er dog dejligt malet, og saa Manden tilhøjre i Billedet med den sribede, brede Kjortel; og saa de andre Billeder, hvor der er

-9-

noget Landskabeligt, saa bredt, men dog malet med saa megen Kjærlighed, saa mørke og brune og dog fuld af Liv og Spil i Farven, ja det er rigtignok skjönt. Men hvor er dog ogsaa Murillos Billeder fint og klart i Farven; det med de mange Engle, og i det andet Billede er der tilvenstre nogle Portræter af beskuende og tilbedende Munke, som er saa dejlige og aandfulde og rene i deres Udtryk; og Drengen der er paa Jagt efter Smaadyrene i sit Linned er da ogsaa dejligt malet. Derimod tör jeg næppe

sige det, at Leonardo har ikke tiltalt mig saa meget som jeg troede og egentlig ogsaa Rafael, de er lidt sorte og kjedelige i Farven og haarde, tilmed lidt søde i Smilene, men jeg tør ikke sige mere, thi jeg mener jo dog alligevel at de ere overmaade skjønne. Men hvad skal jeg saa sige om Rubens, Rembrandt, Poussin, som ere saa udmærket repræsenterede her, og lad mig ikke glemme Velazques, om Ruisdaels Brændingen mod det gamle Bolværk, om de yndige smaa Billeder af Dujardin, og endelig det store Billede af Cuyp, med den varme blide Sol paa Baggrunden. Og saa var

-10-

der et lille Söstykke, et saa vidunderlig yndigt lille Billede af Villem van der Velde, saa roligt og fint i Farven og i Malemaaden, til saadan et lille Billede er det dog en mærkværdig dejlig Pensel, jeg siger stadig til mig selv, naar jeg seer paa disse Billeder, det kan da ikke være her at Franskmændene lære Raahed i Kunsten, og Foragt for Naturen. Jeg maa fortælle et lille Træk her af Franskmændenes egen Opfattelse af Sagen, Delaroches har et Par store Billeder der ikke ere ophængte i Luksembourg, men staa i Magazinet, medens Delacroix's vilde og stygge Smørierer hænge i Galleriet. Der kunde jo naturligvis være mange flere Billeder som jeg kunde nævne og som have glædet mig meget, ja nu melder der sig Eet, et ganske lille Billede af Potter, et Par Heste som staa uden for et Huus, det er ogsaa saa let og flydende malt; men jeg mærker nok at det kun bliver en Opramsen af forskellige Mester og Billeder, jeg vil derfor standse og kun tage et Navn med til, Claude Lorrain. Her er jo en Del Billeder af ham, og smukke ere

-11-

de alle, de Fleste ligne hinanden meget i Compositionen, men i Belysningen er der dog en saa fine Variation, omendskjönt det er omtrent det samme Motiv, hvilket der har tiltalt mig meest veed jeg ikke rigtig, men der er Eet, med en Bro i Mellemgrunden, som staa saa dejlig blødt og spillende i Sollyset, i dette Maleri, som i alle hans Billeder, svinder Farven, den materielle Farve heelt bort, man föler kun det straalende Lys, og saa denne mærkværdige [?larhed] i Farverne, i de beskyggede Gjenstande selv lige imod Solen, ja det er dejlige Billeder, og saa hans svage Sider, ja dem vil jeg egentlig helst lade være at omtale, thi hans Pensel her, i Træer og Forgrund er dog saa let og elegant, saa ogsaa det er en Fornøjelse at see. Naar jeg nu læser Alt dette igjennem mærker jeg jo nok, hvor daarligt jeg har löst Opgaven at fortælle om hvad jeg har seet, Stoffet var for overvældende, jeg vilde saa gjerne have Alt med, men jeg haaber at de kan mærke hvor stor Glæde jeg har havt af hvad jeg har seet,

og hvor glad jeg egentlig er over at være

-12-

kommen ud, jeg har ogsaa herved fundet en Maalestok for mig selv, som jeg haaber vil gavne mig i Tiden. Jeg skal hilse mange Gange fra Fruger, han har været mig en udmærket Ledsager til Kirkerne, og her er jo en Deel at see af Arkitektur og Dekoration, som dog synes mig som oftest lidt tung og overlæsset. Her har i de sidste Dage været kvælende varmt, idag er det dog lidt bedre, og da jeg nu troer at være omtrent færdig paa Gallerierne, og jeg jo ogsaa længes efter at komme ud i det Frie, haaber jeg paa Tirsdag at rejse til Middelhavet, og tage fat paa nogle Studier der. Vil de nu hilse Alle som de troer der bryder sig om en Hilsen fra mig, Prof. Marstrand, Aagard [?], og vær de selv deres Kone, Kim, Nille og Tullebassen (gid jeg kunde hekse hende blot 5 Minutter hertil) hjertelig hilset

af deres, med særdeles Agtelse
hengivne Janus la Cour.

1
Paris 7 Juli 1865

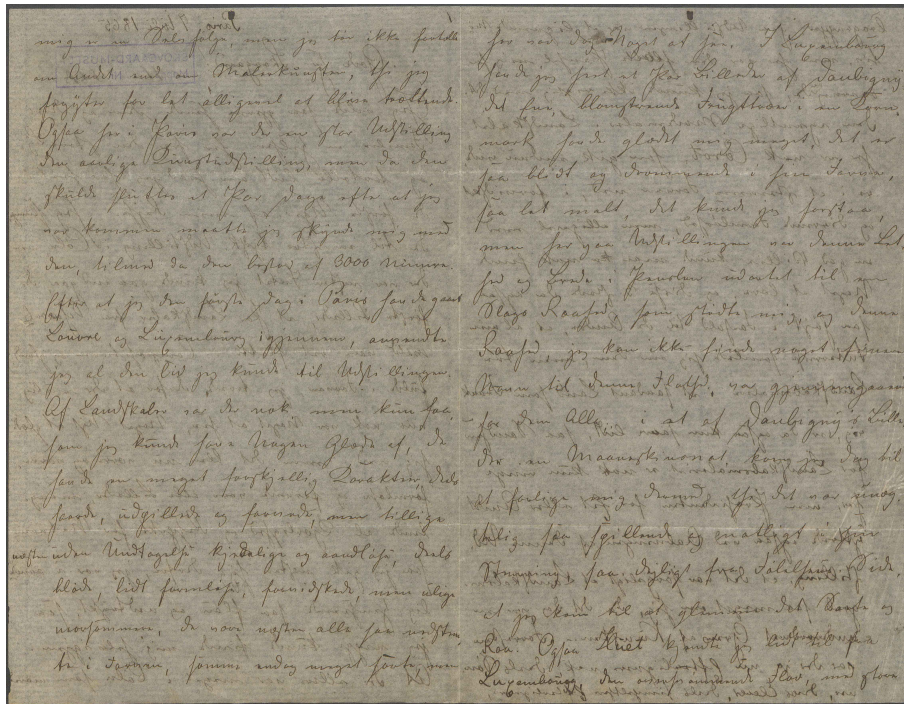
Godt for Skovgaard!

Jeg vilde saa gjerne faa at se
Familien og juletræet for saa den gode og
og fortælle lidt om hvad jeg forrest
de første Uger af min Rejse. Jeg stier
de til nu for sigt Udførelse. Calu man
der var vistnok Tilstede jeg kunde gaa ind paa de
første Løstede, at for Landkabet fra Desuden
vælt var ret flad. Carngositionen og glæde
fulde i Trossen, jeg kunde dog at der virkelig
være nok var meget at for, meget vist at glæde
jeg var men det blev nu over og over,
formløst og forrest var alle Løstede, mang
kunde at Gudsord og Respekt for Naturom
for jeg gik mesten jeg dog for, jeg var i sandt
lig forrest for flad og udtrykt, for
jeg var vist kunde finde mig selv igjen.
At der alligevel var meget i Calu som man

SKOVGAARD-MUSEET
Mapp. Nr. 124

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Erasmus, som ved det Almindelige var et ligesindigt Mæ-
nd, som for sig selv flødt Kaupf. mig for
at søge, saa jeg kunde ikke siges med det.
Den egentlige Manden alts. Landkabet
for nu nok Corot, som gik uden vidt,
og i et stærkt Jovene med, i forvejlet
og dissonant Samlested, som alligevel med
en god Willie kunde man se nok fine
Nagt et leve, og disse 3. gade da ogsaa
saa fast i Landet til de Anden, at al min
Futurisme fandt sig om den, som for
Landkabet alts. i et sandt Land som Frank
1709, og da ogsaa kun faar lidt, saa Landet
for Landkabet alts. og nok kun vinge
for, som Profidantem for det aller Andet
yghend ogsaa ved Aalmenne af denne Tid.
Stilling, et det var faageligt et Landkabet.
gode saa meget om sig, da det var om den
undervordet Gode af Kunstten. Jovene
var der jo nu flødt igennem nok det Land.
nu, det Alts. det flødt igennem det flødt igennem,

2
men de Drenge det alle saa vidt: Dødt og
Lauf, saa det noften fimmende for mig, og
gaa det endnu, naar jeg tænker dengang. Men
fandt de det, at de de Kalde flamm i Cata-
laget, ingentunde som de Wærte: Effter
liguelstøjet og Mangel gaa Dødt og
det altsaa at aubjede: Mensternes Atelise er
ikke nogen for den fukelte Dødt og
det indfor Atelise at vilde leve af den Dødt.
H det Jala laget blev jeg faalde skuffet som
Landvabens alene for, jeg fandt fimmende
bragt en Maalstok med mig, som jeg ikke
kunne komme fra. H Zigtvins alene var
de nu en fommende Mangde af de vilde.
de Tautafier og de fommende Mation,
men noften aldrig kom de indfor Mødt
figuere, maget var maafke vel Diggigt
malst, men gaa fimmende de saa fommende og
flaut for Fdren Dide, og saa mudelig for
evend: Ja som, uden indfor til Dødt
alle fimmende, og saa tilmed: nu saa fommende

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

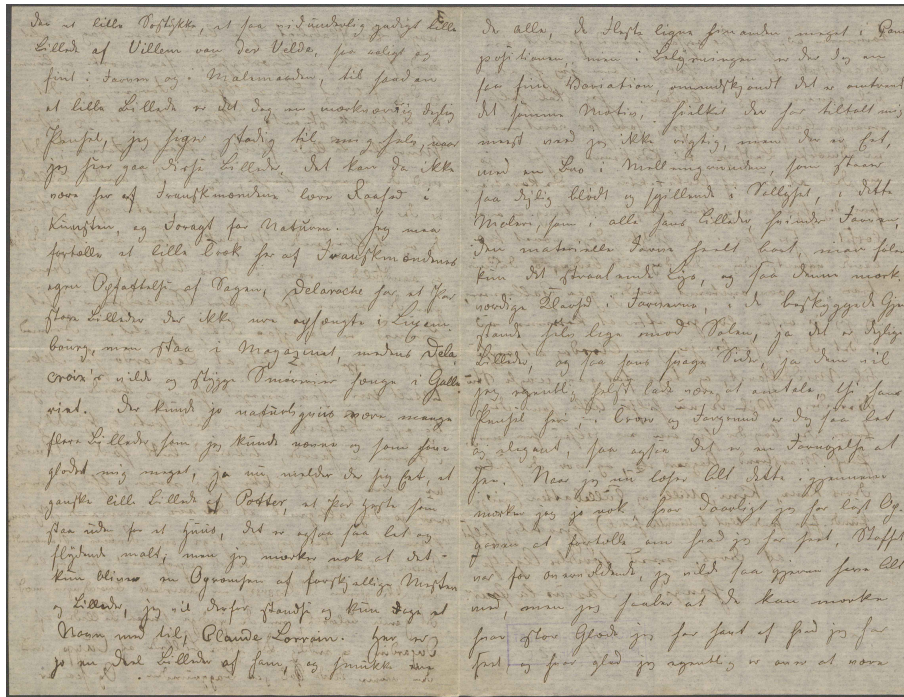
Mangt, for jeg har ikke fået nogen af dem
ind, endda var jeg kung, men jeg tænkte
jag at jeg end mere behøvede dem, end jeg
noget som var tilbehør mig, derud over.
Der findes alle, uden alle af de andre
Modelfigurer, al for det alle, for
djemle der for Schenck, først, fuldstændig
fandt et smukt Billed, da der end af
en Duffel, naturlig, Billed, det var rigtig
belig at dygtigt malet Billed, flittigt og dygtigt
helt formet. Men jeg var mest af for
frem Billed af Morsomhed, for jeg
fandt med Behøvelighed, der for mig kom
Egenskab for mig, nemlig at Billed
af Boretten, en Boretten ind og en Boretten,
det var for Billed og find i Løse, for dygtigt
og dygtigt malet, at det var og se mig dygtigt
Billed til Glæde for mig, det var Behøvelighed,
fandt. H. Campopostionem ligesom det den der
er jeg i Løse, men jeg var det glæde og
nu for mig i Boretten, men og for det var end
og dygtigt: jeg fandt det. Af Rosa Boretten
og der Boretten og Boretten, og Boretten
fandt Boretten i Løse, for jeg, naturlig, for
for jeg glæde mig meget over det Boretten,
Boretten og Boretten, men der Boretten mig dygtigt
fandt, og det Boretten er det Boretten
Boretten malet og malet det Boretten og Boretten, det
Boretten for mig dygtigt og Boretten, for
Boretten Boretten mig dygtigt og Boretten, for
Boretten Boretten mig dygtigt det Boretten, at
Boretten Boretten mig dygtigt det Boretten, og Boretten
at for dygtige Boretten ind. Boretten, og Boretten
ikke rigtig var mig for Boretten Boretten, for
jeg rigtig var mig for Boretten Boretten, for
meget Boretten mig dygtigt det Boretten. I Boretten Boretten
der er det Boretten at Boretten og Boretten dygtigt
for mig, og for Boretten Boretten Boretten
for et dygtigt Boretten af Boretten i Løse, og
der at for mig Boretten af Boretten, men
Boretten af Boretten Boretten. I Boretten Boretten
dygtigt. Af Boretten for jeg Boretten Boretten
Boretten Boretten Boretten Boretten Boretten Boretten

for et meget, med Udbagelse af Theorien
i Kunstakademiet, som du er jo da ogsaa lig
for god for meget Andet, i Hensættelse er du
jo nok en 4-5 Lilleder af Jern, med med Ud-
tagelse af Jerns Kraft, som du er at Rødt,
ligt Kraft, og Omgangene med Algen, Køl-
der Mord, du, ikke Nagerne, som jo for du
været et finde du, som de Bandede Lilleder
mindre gode ting, og Omgangene med Algen
soger for gennem Jern, for det kan kun Jern
støttes. Man nu kommer jo da til Løve
for jo tilbringer du mest tid, en 4-5
Limes Jern, og det er igennem at trænde Ar-
bid. - Ja jo jo skal end alle bygge med
jo meget, for alle de store Mennesker trænge
sig for og vilde først værre, som jo træ-
de et Kæmpe blive især i Litteratur og Mæ-
ville. Det er jo en Jernjule af Jern og Løve
gaa du sig sig for Jern i Litteratur for maler,
Jerns Grundlag, det døde, lidt vinkler Døst-
logene er du sig sig maler, og for Mænd
Litteratur: Lilleder, med den skæbne, Løve
Kjæde, og for de andre Lilleder, for du er

3
møget særskabeligt, saa lidt, men dog meget
med saa mange Gjæstgæder, saa mørke og løse
og dog fuld af Liv og Dyd; Ivarsen, ja det
er i sig selv et Skjænt. Men saa er dog ogsaa
Mirillo's Lillende fint og klart, Ivarsen; det
und de mange Børn, og i det andet Lillende
er de Billeder nogle Portrætter af Bøstæm-
de og hollandske Mænd, som nu saa dybt
er aandeligt og søm i deres Udtryk, og Ivarsen,
gør det nu saa fast efter Omstændigheder; det
Gimmed er dog ogsaa dybt indledt. Ivarsen
for jo nu ogsaa siger det, at Leonardo for ikke
Lillend mig saa meget som jo havde og egent-
lig ogsaa Raphael, de nu lidt mørke og kjædelige
i Ivarsen og farve, hollandsk lidt mørk. Ivarsen
er, men jo for ikke siger mere, og jo mere
nu jo dog alligevel at det var en anden Gjenstand
Men saa er det jo saa siger om Rubens, Rembrandt
Poussin, som nu saa indvirket og profunder for, og lad
mig ikke glemme Velazquez, og Ivarsen's Omstændighed med
det gamle Holsten, om de yndige fine Lillende af
Dijardin, og endelig det fine Lillende af Carpe, med
den samme lillende for den Sagstænder. Og saa er

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Kommers ud, jeg far og saa fremad fundt en
Maalstok for mig Jules, som jeg saaler
vil gaae mig i Liden. Jeg skal jilpe
mange Gangs fra Jungs, saa far vort mig
en indvirket Luffagor til Kookamer, og far se jo
en Del at far af Arkitektur og Dekoration.
som dog fjeres mig som aften. lidt tung og anse.
loest. For far i de fjerde dage vort Koo.
Lunde vort, idag er det dag lidt vort, og de Koo
kvar at vort vort ferdig gaa Gallerisum,
og jeg je vort lunge efter at Kommers ud
i det Jern, saaler jeg gaa Loooy at vort
til Middelfand, og saer fat gaa vort. Nu
der de. Vil de nu jilpe alle som de
foore der lag der sig om en jilpe fra mig,
Jens: Maestrand, Aagaard etc, og vort de Jules
dort Koo, Kim, Mille og Lullebatten (gids
Kunde fra ferd blot 5 Minutter fortid) ferdilig jilpe
af dort, med ferdlos Aagelpe
franziskus Jarius la Gaur.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe II Nr. 12C